

Sygn. akt IV Ca 1499/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Balcerak-Tkacz

Sędziowie SO Anna Wrembel-Woźniak (spr.)

SO Mariusz Jabłoński

Protokolant protokolantsądowy-stażysta Magdalena Wierzchowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2016r. w W. sprawy

z wniosku S. B., Z. B.

z udziałem E. B., Z. S., B. G., J. C., A. M., P. M., S. M., W. M., Miasta i Gminy S. oraz T. T.

o ustanowienie drogi koniecznej

na skutek apelacji uczestników B. G. i Z. S.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Legionowie

z dnia 18 listopada 2014 r., sygn. akt I Ns 483/07

postanawia:

1. oddalić obie apelacje;
2. zasądzić od Z. S. na rzecz S. B., Z. B. i E. B. kwoty po 73,80 zł (siedemdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym;
3. zasądzić od B. G. na rzecz S. B., Z. B. i E. B. kwoty po 73,80zł (siedemdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Anna Wrembel-Woźniak Małgorzata Balcerak-Tkacz Mariusz Jabłoński

Sygn. akt IV Ca 1499/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Legionowie w pkt 1. ustanowił na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...), oznaczonej nr ew. (...) obręb (...), dla której Sąd Rejonowy w Legionowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) (nieruchomość władająca) służebność gruntową polegającą na prawie przejścia i przejazdu na: nieruchomości położonej w S. przy ulicy (...), oznaczonej nr ew. (...), obręb (...), dla której Sąd Rejonowy w Legionowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) (nieruchomość służebna) w granicach oznaczonych punktami E, D, A, 600, 012, 333, 332, E na mapie sądowej sporządzonej przez uprawnionego geodetę T. G., wpisanej do ewidencji materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w dniu 21 sierpnia 2014 r. pod nr (...) którą to mapę ustanowił integralną częścią

orzeczenia oraz na nieruchomości położonej w S., oznaczonej nr ew. (...) obręb (...), dla której Sąd Rejonowy w Legionowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) (nieruchomość służebna) w granicach oznaczonych punktami (...) na w/w mapie sądowej; w pkt 2. zasądził od E. B. na rzecz Gminy i Miasta S. kwotę 381,60 złotych, na rzecz A. M. kwotę 19,08 złotych, na rzecz S. M. kwotę 19,08 złotych, na rzecz W. M. kwotę 19,08 złotych, na rzecz T. T. kwotę 19,08 złotych, na rzecz P. M. kwotę 19,08 złotych, na rzecz B. G. kwotę 1.466,67 złotych, na rzecz J. C. kwotę 1.466,67 złotych oraz na rzecz Z. S. kwotę 1.466,67 złotych tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności opisanej w pkt 1.; w pkt 3. ustanowił na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości położonej w S., oznaczonej nr ew. (...) obręb (...), dla której Sąd Rejonowy w Legionowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) (nieruchomość władająca) służebność gruntową polegającą na prawie przejścia i przejazdu na: nieruchomości położonej w S., oznaczonej nr ew. (...) obręb (...), dla której Sąd Rejonowy w Legionowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) (nieruchomość służebna) w granicach oznaczonych na w/w mapie sądowej punktami J*, I*, H, 340, J* oraz na nieruchomości położonej w S., oznaczonej nr ew. (...) obręb (...), dla której Sąd Rejonowy w Legionowie IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) (nieruchomość służebna) w granicach oznaczonych na w/w mapie sądowej punktami L*, 450, 452, 451, 339, K*, L*; w pkt 4. zasądził od Z. S. na rzecz E. B. kwotę 344 złote, na rzecz J. C. kwotę 9.082,50 złote oraz na rzecz B. G. kwotę 9.082,50 złote tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności opisanej w pkt 3.; w pkt 5. ustalił, że wnioskodawcy Z. B., S. B. oraz uczestniczka E. B. nie ponoszą kosztów postępowania; uczestnik Z. S. ponosi połowę kosztów związanych ze sporządzeniem ustnych i pisemnych opinii biegłego geodety, a w pozostałej części zostają one przejęte na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Legionowie; uczestnicy J. C., B. G., Z. S., Miasto i Gmina S., A. M., S. M., W. M., T. T., P. M. ponoszą koszty związane ze sporządzeniem pisemnej i ustnej opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości w udziale po 1/12 każdy z nich, a w pozostałym zakresie przejął te koszty na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Legionowie; w pozostałym zakresie ustalił zaś, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie; w pkt 6. postanowił pozostawić referendarzowi sądowemu szczegółowe wyliczenie kosztów postępowania.

Apelacje od powyższego postanowienia wnieśli uczestnik Z. S. oraz uczestniczka B. G..

Uczestnik postępowania Z. S. zaskarżył postanowienie w części tj. w zakresie pkt 3. i 4., wnosząc w tym zakresie o jego zmianę poprzez ustanowienie na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości położonej w S. o nr ew. (...) służebności gruntowej przejścia i przejazdu na nieruchomości stanowiącej działkę o nr ew. (...) w granicach oznaczonych punktami 340, 341, K, J, I, H, 340 na mapie oznaczonej jako wariant 7A w opinii biegłego T. G. oraz o zasądzenie od Z. S. na rzecz E. B. kwoty 10.902,38 złote tytułem wynagrodzenia za ustanowienie opisanej wyżej służebności, w tym kwoty 383,22 złote tytułem zwrotu połowy nakładów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w opisanym wyżej zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Legionowie.

Zarzucał naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie granic swobodnej oceny dowodów z mapy geodezyjnej przedmiotowych nieruchomości z roku 1911 oraz zeznań uczestnika Z. S., które doprowadziło do błędnego nieustalenia okoliczności faktycznej, że doszło do wgroźenia na korzyść powierzchni działki nr (...) kosztem powierzchni działki nr (...) w sytuacji, gdy z logicznego wnioskowania na podstawie wskazanych dowodów wynika, iż obecnie właściciel działki nr (...) posiada ją w granicach powiększonych o powierzchnię działki nr (...) wynoszącą ok. 150 m² więcej niż wynika to ze stanu prawnego.

Zarzucał ponadto naruszenie prawa materialnego tj. art. 145 § 2 zd. 1 k.c. przez przyjęcie, że ustanowienie drogi koniecznej na rzecz nieruchomości o nr (...) na nieruchomości nr (...) tj. według wariantu 10A opinii biegłego T. G. jest zgodne z regułami wynikającymi z tego przepisu w sytuacji, gdy ustanowienie służebności według tego wariantu spowoduje powstanie sporu sąsiedzkiego pomiędzy właścicielami działki nr (...); art. 145 § 2 i 3 k.c. poprzez przyjęcie, że ustanowienie drogi koniecznej na rzecz nieruchomości nr (...) przez nieruchomość (...) jest zgodne z regułami wynikającymi z tego przepisu w sytuacji, gdy ustanowienie służebności w ten sposób spowoduje niewspółmiernie dużą szkodę po stronie właściciela działki nr (...) w stosunku do korzyści, jaką odniesie właściciel działki nr (...); art. 145 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że ustanowienie drogi koniecznej na rzecz nieruchomości nr (...) na nieruchomości nr

(...) jest zgodne z regułami wynikającymi z tego przepisu w sytuacji, gdy ustanowienie służebności w ten sposób jest niewspółmiernie kosztowne dla skarżącego w porównaniu z wariantem 7A (i innymi wariantami) ujętymi w opinii biegłego T. G. i wymagające daleko idących zmian w sposobie korzystania zarówno z działki nr (...), jak i działki nr (...); art. 145 § 2 zd. 2 k.c. poprzez przyjęcie, że skoro właściciele działek nr (...) przy zawieraniu umowy zniesienia współwłasności z 03 lipca 1996 r. zdecydowali się na podział w sposób niezapewniający działce nr (...) odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, to ustanowienie drogi koniecznej dla działki nr (...) na działce nr (...), a nie na działce nr (...), będzie słuszne i sprawiedliwe w sytuacji, gdy w okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodzi możliwość - w rozumieniu art. 145 § 2 zd. 2 k.c. - ustanowienia drogi koniecznej przez działkę nr (...), tj. według wariantu nr 10A.

Uczestniczka postępowania B. G. zaskarżyła postanowienie w całości. Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego oraz zastępstwa procesowego, ewentualnie o zmianę postanowienia w całości i ustanowienie służebności drogowej według projektu w wariacie nr 7A sporządzonym przez biegłego geodetę T. G. oraz zasądzenie na rzecz skarżącej kosztów postępowania przed Sądem I instancji oraz postępowania apelacyjnego, w tym ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 145 § 2 i § 3 k.c. oraz art. 5 k.c.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacje, jako niezasadne, nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i ich ocenę prawną wyrażoną w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej i rzetelnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie. Wyprowadzone na jego podstawie wnioski są zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Poczynienie skutecznego zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 233 § 1 k.p.c. musi zaś zmierzać do wykazania, że dokonana ocena jest sprzeczna z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Takich zarzutów brak w apelacji zarówno uczestnika Z. S., jak i w apelacji uczestniczki B. G.. Zawierają one jedynie bezzasadną polemikę z ustaleniami Sądu Rejonowego zmierzającą do wykazania, że najwłaściwszym wariantem ustanowienia drogi koniecznej jest wariant 7A, zgodnie z którym droga konieczna przebiega na działce o nr (...).

Zgodnie z treścią art. 145 § 1 k.c. jeżeli nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej lub do należących do tej nieruchomości budynków gospodarskich, właściciel może żądać od właścicieli gruntów sąsiednich ustanowienia za wynagrodzeniem potrzebnej służebności drogowej (droga konieczna).

Przepis art. 145 § 2 k.c. stanowi zaś, że przeprowadzenie drogi koniecznej zawsze powinno następować z uwzględnieniem potrzeb nieruchomości nie mającej dostępu do drogi publicznej oraz z najmniejszym obciążeniem gruntów, przez które droga ma prowadzić. Jeżeli potrzeba ustanowienia drogi jest następstwem sprzedaży gruntu lub innej czynności prawnej, a między zainteresowanymi nie dojdzie do porozumienia, sąd zarządzi, o ile to jest możliwe, przeprowadzenie drogi przez grunty, które były przedmiotem tej czynności prawnej.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 02 kwietnia 2014 r., IV CSK 450/13, na które powołują się w złożonych apelacjach skarżący, wskazał, że „postulat ustawodawcy, iż w sytuacji gdy brak dostępu do drogi publicznej jest następstwem czynności prawnej, ustanowienie służebności drogi koniecznej winno nastąpić po gruntach, które były przedmiotem tej czynności, nie ma charakteru bezwzględny. Przepis art. 145 § 2 zdanie drugie k.c. wprost stanowi, że ustanowienie na tych gruntach następuje, "o ile jest to możliwe". Ustawodawca tym samym jednoznacznie wskazał na potrzebę rozważenia również i w takiej sytuacji wszelkich okoliczności zarówno faktycznych, jak i prawnych mających wpływ na dobór wariantu przebiegu drogi koniecznej. Ponadto w każdym wypadku, a więc i w wypadku, o

jakim stanowi art. 145 § 2 zdanie drugie k.c., rozważanie wariantu drogi wymaga oceny jego przebiegu w płaszczyźnie interesu społeczno-gospodarczego”.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy wszechstronnie i prawidłowo ocenił zebrany materiał dowodowy i wyprowadził na tej podstawie trafne wnioski w zakresie spełnienia przesłanki ustanowienia drogi koniecznej oraz wyboru jej przebiegu – uwzględnił przy tym wszystkie wyżej wskazane kryteria. Nie doszło zatem do naruszenia art. 145 k.c. ani innych przepisów powołanych w obu apelacjach.

W okolicznościach niniejszej sprawy bez wątplenia istnieje możliwość ustanowienia drogi koniecznej na rzecz kaźdoczesnego właściciela działki nr (...) na działce o nr (...).

Jak słusnie ustalił Sąd Rejonowy działka o nr (...) nie ma zapewnionego odpowiedniego dostępu do drogi publicznej w wyniku zniesienia współwłasności działek o nr (...) umową z dnia 03 lipca 1996 r. (k. 14-16). Powyższe poprzedzone było przeprowadzonym z inicjatywy współwłaścicieli administracyjnym podziałem działki nr (...) na dwie mniejsze – o nr (...) i (...). Przy dokonywaniu zniesienia współwłasności ustalono zgodnie, że nie ma potrzeby zapewnienia dojazdu do działki o nr (...), ponieważ wystarczy przejście pomiędzy działkami nr (...). Strony umowy zniesienia współwłasności uznały takie rozwiązanie za korzystne i wystarczające – postanowiono nie ustanawiać służebności przejazdu – pomimo, że bez wątplenia winien być już wówczas zapewniony.

Nie ma jednak podstaw, by skutkami tego zaniechania obciążać osoby trzecie –właścicieli działki o nr (...), przez którą, zgodnie z żądaniem skarżących, miałaby przebiegać droga konieczna. Podkreślenia wymaga, że nie brali oni udziału we wskazanym wyżej podziale nieruchomości i nie mieli żadnego wpływu na sposób podziału. W tej sytuacji za uzasadnione uznać należało ustanowienie drogi koniecznej na rzecz kaźdoczesnego właściciela działki o nr (...) przez działkę nr (...) – która również była przedmiotem zniesienia współwłasności.

Zdaniem Sądu Okręgowego ustanowieniu drogi koniecznej według wariantu 10A nie sprzeciwiają się podnoszone przez skarżącą argumenty, zgodnie z którymi przeprowadzenie drogi koniecznej przez działkę nr (...) uniemożliwi jej zabudowanie.

W sporządzonej opinii biegły sądowy A. Z., powołując się na miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony Uchwałą Nr 555/ (...) Rady Miejskiej w S. z dnia 30 lipca 2001 r., wskazał, że działki nr (...) w części dotyczącej służebności drogi koniecznej położone są w strefie oznaczonej symbolem MN2/ZR – strefa mieszkaniowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna niska oraz strefa rekreacji: indywidualna zabudowa letniskowa.

W planie zagospodarowania przestrzennego dla terenów oznaczonych symbolem MN2 wykluczono lokalizowanie budynków i budowli w odległości mniejszej niż 20 m od brzegów naturalnych cieków i naturalnych zbiorników wodnych na terenie (...) O. Chronionego Krajobrazu, ustalono, że powierzchnia biologicznie czynna (powierzchnia gruntu pokrytego roślinnością wraz z powierzchnią wód powierzchniowych) wynosić musi min. 70%, a minimalna powierzchnia działek budowlanych bez prawa wtórnych podziałów – 1000 m². Dla terenów oznaczonych symbolem ZR plan zagospodarowania przestrzennego przewidywał niższą minimalną powierzchnię działek budowlanych – 800 m² (k. 583, 584).

Aktualnie obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący teren, na którym zlokalizowane są przedmiotowe działki (w tym działka nr (...)), uchwalony Uchwałą Nr 165/ (...) Rady Miejskiej w S. z dnia 28 stycznia 2016 r. ustalił dla terenów MN2 minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na 50%, zaś minimalną powierzchnię działki budowlanej na 800 m². Dla terenów oznaczonych symbolem ZR parametry te ustalono odpowiednio na 70% i 900 m².

Ponadto działka nr (...) ma powierzchnię 425 m², ukształtowanie powierzchni wskazuje niewielki spadek w kierunku wschodnim, wschodnia granica działki umiejscowiona jest zaś na skarpie, która zajmuje niemal 1/3 powierzchni działki (k. 580).

Biorąc zatem pod uwagę wielkość działki nr (...), jej położenie i ukształtowanie terenu, a także ograniczenia wynikające z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego stwierdzić należy, że możliwość jej zabudowania jest w istocie iluzoryczna.

Zauważyć należy przy tym, że działka ta stanowi funkcjonalną całość z działką nr (...) – na co słusznie wskazał także Sąd Rejonowy. Bezsporne jest, że działki te stanowią formalnie dwie odrębne nieruchomości, nie są jednak od siebie odgródzone i użytkowane są jako jedna. Wydaje się, że właśnie te okoliczności miał na uwadze Sąd Rejonowy wskazując, iż istnieje możliwość dokonania inwestycji na działce nr (...) – jest to bowiem w istocie jedyna możliwość zabudowania terenu powstałego z połączenia obu działek.

Należy zwrócić ponadto uwagę, że w decyzji z dnia 23 kwietnia 1996 r. zatwierdzającej projekt podziału nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...) na działki (...) stwierdzono, iż „zatwierdzenie niniejszego podziału nie przesądza o możliwości zabudowy wydzielonych nieruchomości” (k. 855).

Przeprowadzenie drogi koniecznej na działce nr (...) nie wpłynie zatem w istocie na realne możliwości jej zabudowy. Tym samym na uwzględnienie nie zasługują również podniesione przez skarżącą zarzuty związane z pozbawieniem działki nr (...) cech działki budowlanej i koniecznością przyznania z tego tytułu wyższego wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

Skarżąca wskazywała ponadto w apelacji, że cel postępowania (ustanowienie dojazdu do drogi publicznej) zrealizowany zostałby również w przypadku wzajemnych ustępstw polegających na przeprowadzeniu drogi dojazdowej do działki nr (...) przez działkę nr (...) oraz przeznaczeniu działki nr (...) (której współwłaścicielem jest właściciel działki nr (...)) pod drogę dla działki nr (...). Argument ten nie zasługuje jednak na uwzględnienie – działka nr (...) stanowi wprawdzie współwłasność Z. S. oraz B. G. i J. C., w rejestrze gruntów oznaczona jest jednak jako droga, a w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako strefa ciągów komunikacyjnych – i w ten sposób była zawsze wykorzystywana. Działka o nr (...) zamieszkała jest zaś przez wnioskodawców, którzy, jak wskazano wyżej, nie brali udziału w podziale nieruchomości (...) w wyniku którego działka nr (...) pozbawiona została dostępu do drogi publicznej. Rozwiązanie proponowane przez skarżącą bez wątpienia nie byłoby zatem usprawiedliwione.

Przeciwko ustanowieniu drogi koniecznej według wariantu 10A nie przemawiają także podnoszone w obu apelacjach argumenty związane z tym, że jest to rozwiązanie najbardziej kosztowne – wymagałoby bowiem rozbiórki i przeniesienia ogrodzenia, przyłączy energetycznych i studni. Sąd Rejonowy odnosząc się do tej kwestii trafnie wskazał, że różnice w wysokości wynagrodzenia i nakładów pomiędzy wariantami 7A i 8A, a wariantem 10A wynoszą ok. 30%, w związku z czym istotnie nie są rażąco duże. Należało mieć przy tym szczególnie na uwadze, że uwzględnienie wariantu, który w całości obciąża działkę nr (...), bądź obciąża działki biorące udział w zniesieniu współwłasności w bardzo niewielkim zakresie, byłoby nieusprawiedliwione i prowadziłoby w istocie do naruszenia art. 145 § 2 k.c.

Skarżący Z. S. wskazywał w apelacji, że ustanowienie drogi koniecznej według wariantu 10A spowoduje powstanie sporu sąsiedzkiego pomiędzy nim, a uczestniczkami postępowania będącymi współwłaścicielkami działek o nr (...). Argument ten nie przemawia jednak bez wątpienia za uznaniem, że przeprowadzenie drogi koniecznej przez działkę nr (...) jest niemożliwe, a możliwe jest w związku z tym jej ustanowienie przez działkę nr (...).

Zauważyć należy, że ustanowienie służebności według wariantu proponowanego przez skarżących również mogłoby być konfliktogenne, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że działka nr (...) jest miejscem stałego zamieszkania S. i Z. B., zaś uczestnicy postępowania przebywają na swoich nieruchomościach sporadycznie – należące do nich działki mają charakter letniskowy.

Na marginesie wskazać trzeba, iż skarżący Z. S. wskazywał, że nadal będzie parkował samochód na działce nr (...) (k. 935). W tym kontekście stwierdzenie Sądu Rejonowego, że „wniosek [Z. S.] stanowi nie tyle środek zapewnienia dojazdu, co przejaw sporu sąsiedzkiego” nie jest pozbawione logiki. Uczestniczka B. G. stwierdziła podczas oględzin, że wniosek Z. S. o ustanowienie służebności na rzecz należącej do niego działki o nr (...) złożony został z uwagi na złożenie

wcześniej wniosku przez Z. i S. B. (k. 273). Wskazuje na to również data złożenia wniosku przez Z. S. (16 lipca 2008 r. -- po wyznaczonym przez biegłego geodetę terminie wizji lokalnej) oraz treść pisma pełnomocnika Z. S. z dnia 09 stycznia 2013 r., w którym wskazano, że „został niejako przymuszony do wystąpienia o formalne zapewnienie komunikacji pomiędzy działką nr (...), a drogą publiczną, ponieważ wnioskodawcy wszczęli niniejsze postępowanie” (k. 458). Sam skarżący przyznał w apelacji, że jego wniosek skierowany był przeciwko wnioskodawcy Z. B. (k. 980). Ponadto, wskazywano w apelacji, że ustanowienie drogi koniecznej na działce zajmowanej przez wnioskodawców pozwoliłoby na wywieranie na nich presji, aby nie sprzeciwiali się parkowaniu samochodu przez Z. S. na działce nr (...).

Powyższe nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy ale uwypukla intencje Z. S., które trafnie rozpoznał Sąd Rejonowy.

W apelacji skarżący podnosił także, że doszło do „wgroźenia na korzyść powierzchni działki nr (...), kosztem powierzchni działki nr (...)” i obecnie właściciel działki nr (...) posiada ją w granicach powiększonych o powierzchnię działki nr (...) wynoszącą ok. 150 m² więcej niż wynika to ze stanu prawnego. Sąd Rejonowy słusznie przyjął jednak, że okoliczność ta nie została udowodniona. Uczestniczka postępowania J. C. podczas rozprawy w dniu 14 lutego 2013 r. wskazała, że brakuje 145 m² „po zabraniu na zalew” (k. 483), zaś w dniu 05 listopada 2014 r. wskazała, że są to tylko domysły (k. 933). Z akt sprawy wynika, że na kształt działek wpływ mogła mieć budowa zapory w D. oraz usypanie bulwaru. Brak dowodów na to, że część działki nr (...), która zgodnie z wariantem 7A lub 8A miałyby być obciążona służebnością, stanowiła w rzeczywistości teren dawnej działki nr (...).

Wskazać należy jednak przede wszystkim, że okoliczność ta pozbawiona jest w niniejszej sprawie znaczenia. Przy wytyczeniu przebiegu drogi koniecznej należało uwzględnić bowiem aktualne granice wszystkich działek. Sam skarżący Z. S. wskazał, że zaniechał działań prawnych zmierzających do przywrócenia granic zgodnych ze stanem prawnym ze względu na upływ okresu zasiedzenia (k. 979). Nawet zatem jeśli w 1911 roku istotnie doszło do wgroźenia, to okoliczność ta obecnie pozostaje już bez wpływu na ustalone granice działek.

Wniosek uczestnika Z. S. złożony na rozprawie apelacyjnej w dniu 29 kwietnia 2016 r. o dopuszczenie dowodu w postaci trzech map geodezyjnych na okoliczność wygroźenia pomiędzy działką (...), a działką (...), polegającego na niezgodnym ze stanem prawnym przesunięciu granicy działki (...) na działkę (...), podlegał oddaleniu jako spóźniony. Wskazać należy ponadto, że kwestia ta podnoszona była już przed Sądem Rejonowym – mapę z 1911 r. okazywała podczas rozprawy w dniu 10 grudnia 2007 r. uczestniczka B. G. (k. 19), uczestnik Z. S. również wskazywał na okoliczności związane z przesunięciem granicy (k. 516). Przede wszystkim jednak, jak już wskazano powyżej, dowód ten jest nieprzydatny, ponieważ okoliczność, stwierdzeniu której ma służyć, pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Reasumując należy uznać, że zaskarżone rozstrzygnięcie jest prawidłowe, w pełni uzasadnione zarówno faktycznie, jak i prawnie, a obie apelacje, jako pozbawione uzasadnionych podstaw prawnych, podlegały oddaleniu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. postanowił jak w punkcie 1. sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z § 7 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490) – punkt 2 sentencji.

Anna Wrembel-Woźniak Małgorzata Balcerak-Tkacz Mariusz Jabłoński